

MISLUKKEN

Tot slot van deze speciale laten we nog één keer de belangrijkste thema's rondom evalueren over tafel gaan. Het hoe en waarom van meten, weten, leren en evalueren komen samen in dit expertgesprek met IOB-directeur Ruerd Ruben, directeur van het gendernetwerk WO=MEN Elisabeth van der Steenhoven en hoogleraar ontwikkelingsstudies Annelies Zoomers.

Nog voor dat de drie experts met elkaar om de ronde tafel in het IOB-kantoor zitten, laat Ruerd Ruben per mail weten het niet met de volgorde van de te bespreken stellingen eens te zijn. Hij schrijft dat hij liever eerst over de evaluatiebaarheid van buitenlandbeleid wil praten, voordat de meetcultuur in de ontwikkelingsaanmerking dan komt: 'Anders wordt het te veel alleen een O-discussie.' Annelies Zoomers, die op de warme lentedag van het interview als eerste aan komt lopen, begint er direct over: 'Het maaltje van Ruerd gezien? Een discussie over ontwikkelingsaanmerking alleen is toch ook interessant? Ik ben benieuwd waarom Ruerd wil dat het breder wordt, maar dat lijkt me een mooie beginvraag.'

Wanneer het gezelschap compleet is, licht Ruerd Ruben zijn voorstel toe: 'Ik wil uitleggen dat niet te veel een IOB-discussie wordt en dat mensen gaan denken dat door IOB alleen het ontwikkelingsbeleid wordt geëvalueerd, hoewel het veel breder is. Evaluatie is geen techniek, het is een taal, een manier van denken. Een taal waarmee je de beleidscycles op welk terrein dan ook bekijkt. Alle vrouwen van buitenlandbeleid en ontwikkelingsinterventies zouden moeten worden geëvalueerd.' De twee dames knikken instemmend. Elisabeth van der Steenhoven, die als directeur van het gendernetwerk WO=MEN veel met evaluaties te maken heeft, is het met Ruben eens: 'Zeker, je kunt en moet alles evalueren', beaamt ze, 'en het helpt heel goed om aan het einde van je project terug te blikken en daar een groot deel van je budget aan te besteden, op welk terrein je ook actief bent.'

Juist de niet-geplande successen moeten meer aandacht krijgen

Het idee van evalueren *an sich* ligt net als bij de meeste organisaties in de sector ook aan deze tafel voor weinig discussie te zorgen. Ten spicke en staafje vraag is dan ook met welk doel projecten eigenlijk geëvalueerd moeten worden. Bij een interventie heb je bepaalde doelen en tegen het einde van het proces bekijk je of je de juiste instrumenten hebt gebruikt en of die doelen zijn bereikt', vat de IOB-directeur kort samen. 'Als je de doelen niet hebt bereikt

hoeft dat helemaal niet fataal te zijn, maar je moet dan wel weten waarom ze niet zijn bereikt. Bij het horen van deze woorden kijkt Annelies Zoomers achternaar Ruerd: 'Ik ben het zeer niet eens en ook opgelucht om je dit zo van je te horen. Als je op deze manier naar evaluaties kijkt, evalueren om ervan te leren, dan kan ik me daar helemaal vinden.'

Annelies Zoomers is in haar lange wetenschappelijke carrière vaak betrokken geweest bij evaluaties en legt de nadruk op de leermomenten die tijdens het proces van de interventie al plaatsvinden: 'Wat is het doel van de evaluatie, waarom evalueren we? Om te leren, prima. Maar evaluaties worden steeds vaker puur gebruikt om af te rekenen. Het meten van zichtbare resultaten wordt als hoofddoel gezien omdat alleen zo de Nederlandse belastingbetaaler kan worden overtuigd van het nut van OS, maar dat is onzin. Natuurlijk willen Nederlanders weten wat er met hun geld is gedaan, maar belangrijker dan meetbaarheid van resultaten is het "verhaal", cruciaal voor succes is of men tijdig weet in te spelen op tussentijdse veranderingen. Wat dat betreft vind ik tussentijds leren en monitoring – het op de voet volgen van ontwikkelingen – belangrijker dan net evalueren achteraf.'

Daarop neemt Van der Steenhoven zijn handen in de hand: 'Dat je kunt leren tijdens het proces neemt voor Van der Steenhoven echter niet weg dat een project ook aan het einde geëvalueerd moet worden: "Pas dan kun je de context luidden die de resultaten van je interventie sterk heeft beïnvloed, en ik denk niet dat je dat weet, wanneer je halverwege een project zit."

Ruben schudt zijn hoofd: 'Dit moet ik even rechtzetten', zegt hij. 'Over de verhouding tussen afrekenen en leren wordt soms fout en onzinig gedacht. Er valt niets te leren als we niet eerst weten wat de resultaten waren. Dus het beginnen niet leren en naderhand naar het afrekenen kijken is volgens mij niet de juiste volgorde. Pas als je weet wat iets heeft opgeleverd, kun je er een leerprocess van maken.' Annelies Zoomers formuleert het anders: 'Wat ik bedoel is dat je niet tegen elke prijs moet willen evalueren. Voor mij is evaluatie een middel, geen doel. Projecten zijn niet alleen een kwestie van geslaagd of niet geslaagd, voordat

je goed kan meten en evalueren moet je allereerst expliciet maken wat je doogt; je moet...' Zoomers krijgt haar zijn niet afgemaakt, want Ruben heeft nog een punt dat hij graag rechtzet: 'Dat moeten wij niet doen maar o degene die het heilid maken, de ngo's en de beleidsmakers op het ministerie en de ambassades. Daar moet worden gezegd: dit en dit willen we bereiken. Een evaluatie begint aan het begin, daar waar het beleid wordt gemaakt. Wij stellen dat bij IOB niet vast; wij toetsen dat alleen.' Dat er in de praktijk vaak worden gestart zonder eerst de beoogde doelen vast te stellen, zoals Zoomers en Ruben beide suggereren, is volgens Ruben dan ook een fout van de beleidsmakers bij Buitenlandse Zaken en de ontwikkelingsorganisaties.

PIJPUNT

Als evaluaties belangrijk zijn voor het leerprocess en er zijn resultaten nodig voor dat je kunt beginnen met leren dan is het van belang om te weten hoe die resultaten naar boven haalt. Voor Elisabeth van der Steenhoven ligt hier het pijnpunt van de evaluatie-discusses. Als organisatie heb je resultaten nodig om te kunnen leren maar volgens de directrice van het gendernetwerk worden die resultaten de verkeerde, rigide evaluatiemethoden vastgesteld: 'Met een grid dat te strak is kan je tot oninteressante resultaten en dan leer je dus ook niet.'

Van der Steenhoven doelt met dit grid op de eisen voor monitoring en evaluatie die aan de subsidies uit het Medefinancieringsstelsel (MFS-2) zijn verbonden. In haar lange functie bij Mensen met een Missie heeft ze veel van deze evaluatiemethoden ingevuld en ze weet dan ook waarover ze praat. 'Het is de moeite waard om in de toekomst te gaan werken met methoden waarin je veel meer uitgaat van niet-lineaire verhoudingen', zegt Van der Steenhoven, en ze richt zich bij deze uitspraak vooral tot Ruben. 'Wat we nu doen is gewoon achterhaald: methodes als *logfames*, waarin je de assumptie hebt dat als X gebeurt het automatisch tot Y leidt, zijn per definitie niet mogelijk. Zo werkt het ook niet in het bedrijfsleven.'

Van links naar rechts:
Annelies Zoomers,
Ruerd Ruben en Elisabeth
van der Steenhoven

RUERD RUBEN

PASPOORT

kunnen vallen' – er beperkt geëvalueerd wordt in de wereld van de ontwikkelingsaanwekking. 'Het is per saldo een weinig geëvalueerde sector. De MFS-organisaties besteden 0,8 procent van het programmabudget aan evaluaties, en gekeken naar het budget van het hele ministerie is het slechts 0,01 procent.'

Ditbeeld past niet bij Van der Steenhoven's beleving van de sector als behoorlijk reflectief: 'Maar Ruerd, jij weet toch heel goed, beter dan ik waarschijnlijk, dat organisaties zich altijd ook vóór het Medefinancieringsstelsel, hebben ingespannen, soms beter soms slechter, om resultaten van hun activiteiten te laten zien.' Ruben: 'Nee, dat is niet waar. Zeer de gesubsidieerde organisaties hebben nooit eerder de verantwoordelijkheid gehad om resultaten aan het parlement of de subsidiegever voor te leggen.'

FLEXIBILITEIT

Annelies Zomers heeft het gesprek over de verschillende evaluatiemethoden een tijdelijk zwijgend aangehoord, maar komt nu tussenbeide. 'Jullie praten veel te technisch', beginnt ze haar beoordeling. 'Ruerd, ik geloof je als je zegt dat het de minst geëvalueerde sector is in termen van totaalbudget, maar waar het mij om gaat is wat er uiteindelijk met die evaluaties gebeurt. Feit is dat er over evaluaties van ontwikkelingsprojecten veel vaker publieklijk wordt gepraat.'

We praten volgens Zomers over een sector die, heel anders dan andere beleidssterrenen, wordt gedwongen om continu met succesverhalen en evaluaties haar relevante te bewijzen. 'Het idee is erin gesloten dat alleen wanneer er zichtbare resultaten kunnen worden geshowd, het project geslaagd is. Of dat wat je hebt geprobeerd helemaal geslaagd is, vind ik op een gegeven moment minder relevant dan ervan overtuigd zijn dat gezegde omstandigheden en je doelstellingen je het beste heeft gedaan wat je kon doen. Een overtuigende argumentatie voor de keuze van je activiteiten en flexibiliteit in de uitvoering vind ik belangrijker dan het meten van de effecten.'

Kunnen we in de ontwikkelingssector misschien beter spreken van een dominante successcultuur in plaats van een meetcultuur? 'Wij zijn de afgelopen 10 à 15 jaar in een discussie beland waarin alles wat je doet moet lukken en ik denk dat het een foute steer geeft rondom het gehele', vindt Ruben. 'Wij, ik denk ook het parlement, zijn gelukkiger met een goede evaluatie van een programma die naaangeeft dat het niet succesvol is geweest dan een slechte evaluatie die op de een of andere manier nog probeert te zeggen ja, het heeft wel wat opgeleverd.'

'Ja zeker, zonder meer, en burgers ook!', valt Van der Steenhoven hem bij. Ruben: 'Laats ze de PW tijdens een Kamerdebat: "De helft van de ontwikkelingsprojecten mislukt." Toen heb ik aan de stadssecretaris neergegeven dat dat positief is, want het betekent dat de andere helft blijbaar wel lukt. De moeilijkheid is echter dat we niet vooruit kunnen zeggen welk deel gaat lukken.' Vóór de directeur van IOB is de helft een goede score, zeker wanneer je net vergelijk met het MRB, waar zeker drie kwart van de beginnende ondernemingen uiteindelijk op een mislukking uitloopt.

ONVERWACHTE IMPACT

Ofje nu in het Zuiden of in het Noorden evaluateert, de drie experts benadrukken dat het belangrijk is om ook de successen die zich op onverwachte terreinen aftekenen, anders dan waar de interventie oorspronkelijk op is gericht, naar boven te halen. In de huidige sfeer van bezuinigingen en verantwoording blijkt er minder ruimte om juist deze

Haarteren IOB en Buitenlandse Zaken lineaire meetmethodes voor hun evaluaties? Ruben laait het ahangen van de definitie die je aan het begrip lineariteit geeft: 'Je hebt doelen en om die te bereiken heb je bepaalde activiteiten. Die leveren naar verwachting iets op en die leveren feitelijk iets op. Dat is op zich geen lineaire gedachtegang, dat is de gedachtegang die volgt dat je iets doet om iets te bereiken. Wat betreft het logframe, ik geloof niet dat ik ze de laatste tien jaar hier heb zien passeren, dat is een mystificatie rondom deze discussie en...'

'Nou, ik weet er anders één', onderbreekt Van der Steenhoven hem vurig, 'en dat was het model waarin de ontwikkelingsorganisaties zijn geduld in MSF-2.'

'Dat is onjuist, dat is geen logframe', kastert Ruerd Ruben de bal terug. Wat volgt is een scherpe discussie over de aard van de MFS-evaluatiemethoden. Volgens

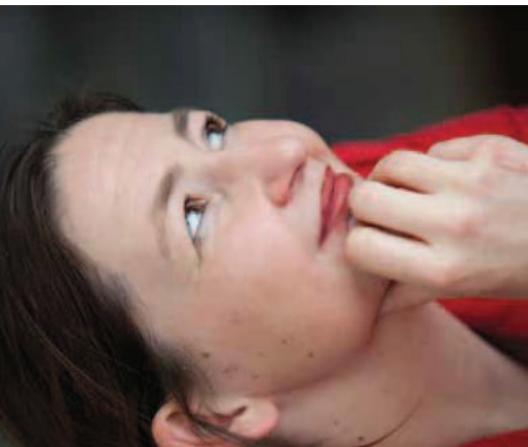
Van der Steenhoven kun je wel degelijk van een logframe spreken wanneer alle indicatoren voor het meten van bijvoorbeeld je lobbyactiviteiten kwantitatief zijn. 'Het aantal aantoonbare beleidsveranderingen dat je als subsidieontvanger hebt gerealiseerd', is een voorbeeld zo'n kwantitatieve lobbyindicator uit het MFS, waarbij de focus ligt op aantalen en niet op de inhoud van de verandering zelf. De WO-MEN-direcuteur is niet de eerste die zich kritisch uithaat over de focus op tebare resultaten in het Medefinancieringsstelsel. Ondlangs werd dit evaluatieysteem ook door de journaliste van *Vice Versa* ter discussie gesteld. Zij riepen ontwikkelingsorganisaties op om zich te ontworsten aan het keurlijf van evaluaties waarin ze door het ministerie van Buitenlandse Zaken worden gepester.

'Een indicatief is niet netzelfde als een logframe', verzucht Ruben. 'Door de beleidsafdeling zijn er mogelijkheden genoemd voor indicatoren, maar de organisaties moeten uiteindelijk zelf hun indicatoren definiëren, mits ze gevold zijn over de tijd. Ik snap dan ook niet waar de discussie op de site van *Vice Versa* vandaan komt. Dat is voor Van der Steenhoven te kort door de bocht: 'Je kunt alles evalueren, je moet alles evalueren en je moet ook, wanneer het niet lukt, laten zien wat er dan in de situatie is veranderd waardoor jij je doelstellingen niet hebt kunnen halen. Natuurlijk zijn kwantitatieve indicatoren van belang, maar daarnaast is het ook zaak om meetmethoden die een *most significant change of outcome mapping* te gebruiken. Wat er nu speelt is dat heel veel ontwikkelingsorganisaties worden gedwongen activiteiten te proppen in een korset dat nauwelijks past.'

PASPOORT

MINST GEEVALUERDE SECTOR

Ruben herkent dit beeld van een strak ingesnoerde OS-sector niet. 'Er wordt geen korset opgelegd, er wordt de organisaties voor het eerst gevraagd om iets te laten zien: resultaten.' De nu zichtbaar uitgedagde IOB-directeur gaat verder: 'Verdorie, na dertig tot veertig jaar Medefinanciering mag dat ook wel eens een keer. Het is schandaliek – om maar even een uitspraak te doen – dat een kwart van het Buza-budget niet aan het parlement verantwoord kan worden, dat is niet meer van deze tijd!' In regenstalling tot de meetcultuur kijkt dat de sector door een meetcultuur wordt gedomineerd, pioneert Ruben de stelling dat vergeleken met het onderwijs en de gezondheidszorg – gevoelige sectoren waarin ook doden

ELISABETH VAN DER STEENHOVEN

PASPOORT

Naam: Elisabeth van der Steenhoven
Geboortedatum: 3 maart 1973
Geboorteplaats: Luxemburg-stad, Luxemburg
Functie: Directeur WO-MEN Dutch Gender Platform, Netwerk van ontwikkelingsorganisaties, ondernemers, kerniscienta en individuen voor gelijke rechten van vrouwen & mannen.
Opleiding: Politologie, Université Libre de Bruxelles en Universiteit van Amsterdam.
Werkervaring: assistent-onderzoeken aan het Instituut d'Etudes Européennes et Internationales (Luxemburg); beleidsmedewerker bij het Instituut voor Publiek en Politiiek; hoofd EU-campagnes bij NDCD; hoofd programma's bij Nansen met een Missie

'Over de verhouding tussen afrekenen en leren wordt soms fout gedacht'

SAMEN MET HET ZUIDEN

Het gesprek over lukken en mislukken brengt ons bij de vraag waar de rol van het Zuiden in dit eindoordeel blijft. Het

verschilende artikelen

MEER MONITOREN

'Voor Annelies Zoomers komt ook met deze methode de conclusie nog altijd te staan: 'Ik denk dat je niet alleen achteraf die vergelijking moet maken maar dat je soms, tijdens je interventie, pas op de plaats moet maken, en om je heen moet kijken om te zien of je nog aansluit bij wat je beoogt.' Wanneer je dan concludert dat je immiddels achterhaald bent, kun je volgens Zoomers beter stoppen met het project dan in evaluatorentermen misschien nog altijd succesvol is. 'Ik heb een voorbeeld,' zegt Zoomers terwijl ze de frons in het voorhoofd van Ruben negeert: 'stel dat je een onderwijsproject coördineert en volop investeert in basisscholen, maar gelijktijdig vertrekken mensen naar de stad. In het kader van de Millenniumdoelen wordt nu geïnvesteerd in sociale voorzieningen, ook in dorpen die immiddels leegstaan. Dan ben je toch fout bezig? Ook al kun je in de evaluatie laten zien dat het project succesvol was. 'Om tussentijds bij te kunnen sturen en zo uiteindelijk effectiever te worden, pleit Zoomers voor een ruimer ongezette evaluatiestelsel dat meer op monitoring is gericht.

'Nee, dat zou echt onzinnig zijn!', roept Ruben uit. 'Dan leg je de verantwoordelijkheid voor beleid bij de evaluators en dat zou echt niet verstandig zijn.' Voor Ruben is en blijft evalueren een zogenamaande expertactiviteit die niet te verwarten valt met het werk van een beleidsmedewerker. Ambassades en beleidsmedewerkers monitoren en brengen daar rapporten over uit, die vervolgens als input voor een evaluatie kunnen dienen.

'Maar uiteindelijk gaat niet alleen om het resultaat, om succesvol beleid. In evaluatie-rapporten wordt weinig aandacht besteed aan hoe die resultaten passen in de lokale realiteit en aan veranderingen die zich voorloopen. Die monitortrappen zie ik niet terug in jouw evaluaties', daagt Zoomers Ruben nog een laatste keer uit. 'Dan moet je ze wel goed lezen!', antwoordt de IOB-directeur. Waarneem duidelijk wordt dat de discussie over evalueren om te leren of meten om te weten ook tegen het einde van dit gesprek nog op scherp staat.

EEN VAK APART

'Voor Ruben raakt het punt aan een van de fundamentele problemen van het evalueren: het tekort aan professionals die evaluaties goed kunnen uitvoeren, laat staan goede gebruiken. Evalueren is een vak waar nog geen opleiding voor bestaat: 'Er zijn zalen vol mensen die over evalueren spreken en er zijn maar weinig mensen die het vak van evaluator beheersen. Er is nu heel veel amateurisme, waardoor uit slechte evaluaties conclusies worden getrokken.'

Wat de sector volgens Rued Ruben dan ook nodig heeft zijn mensen die weten hoe je evaluaties goed uitvoert en aan de beleidskant mensen die weten hoe ze evaluaties kunnen gebruiken. 'Met die mensen kunnen we gezoste, kwalitatieve hoge evaluaties realiseren die bijdragen aan nieuw beleid dat zich baseert op feiten.'

Voorlopers

Eind jaren zestig verscheen een officiële evaluatie van de Nederlandse ontwikkelingshulp, verricht in opdracht van de toenmalige minister voor Ontwikkelingszakenwerking Theo Bot. Het interuniversitaire onderzoeksteam stond onder leiding van Professor Janssen uit Tilburg. Ik was een van de medewerkers. De vraag die Bot ons gesteld had luidde: wat is de optimale besteding van de marginale Nederlandse hulpgoedlen? De vraag is wetenschappelijk interessant en beleidsmatig relevant. Maar we konden hem niet beantwoorden. Er zijn toe- en afnemende neerponten bij iedere nieuwe gulden die binnen een land wordt besteed, maar of een volgende gulden in het ene dan wel het andere land dient te worden besteed om het rendement te optimaliseren, verliest een wegging van effecten tussen landen, die moeilijk valt te objectiveren.

Ik schreef twee deelrapporten. De eerste betrof een macro-economische beschouwing van ontwikkelingshulp. Wie de literatuur kent, zal niet verbaasd zijn dat we toen reeds concludeerden dat er geen causal verband bestaat tussen hulp en economische groei. Maar het onderzoek maakte dat wel aanleiding voor een pleidooi om naast de behoeftes aan hulp (te behalen door het armoeindex en door de beschikbare middelen uit andere bronnen) ook de groepotentie in aanmerking te nemen. Die kon middels technische bijstand worden verhoogd. Dat zou de effectiviteit van de hulp vergroten.

Die conclusie werd versterkt door bevindingen in een tweede deelrapport, over projecthulp versus programmhulp. Op basis van een door Timbergen ontwikkeld model berekenden mijn collega Schreuel en ik dat ieder nieuw investeringsproject additionele financiering vraagt in complementaire sectoren (infrastructuur, energie), ongeveer even groot als directe investeringsuitgaven. Wil ontwikkelingshulp de eigen prioriteiten van een ontwikkelingsland niet verstören, dan verdient programma-, begrotings- of betalingsbalanshulp de voorkeur boven projecthulp, tenzij de hulp per project verdubbeld wordt, zonder bestedingsoorwaarden, om ook indirekte kosten te dekken.

Het evaluatierrapport omvatte een groot aantal deelstudies, voor elk afzonderlijk onderdeel van de Nederlandse hulp. Toen het uittkwam was minister Bot al afgestreden. Zijn opvolgers, Uddink en Boettens, hebben er weinig mee gedaan. Bij mijn aantreden als minister, in 1973, verklaarde ik in de Kamer alle beleidsaanbevelingen te zullen uitvoeren en daarop afgerekend te willen worden. Bovendien nam ik het initiatief tot de instelling van een onafhankelijke inspectie- en evaluatie-eenheid, die soms in opdracht en verder op eigen initiatief onderzoek zou gaan verrichten. Alle studies inzake van de Kamer werden toegestaan, ongecensureerd, elk vergezeld van een beleidnota van de minister. Al mijn opvolgers hebben zich daarvan gehouden.

Bot was wereldwijde de eerste minister die een totale evaluatie van het beleid aandurfde. Tien jaar later liep Nederland met de instelling van IOV opnieuw voorop.

Niet iedereen deelt die mening. In hun standaardwerk *De geschiedenis van Wijziging jaar Nederlandse Ontwikkelingszamenwerking 1949-1999* schreven de auteurs Malcontent en Nekkers dat de beleidstijloos van Ontwikkelingszamenwerking kan worden samengevat als: 'Doe wel en zie niet om.' In het slot hoofdstuk voegt Hellema daarvan toe: 'Analyses van de effecten van het beleid [...] zeldzaam [...] bleven een ondergeschikte rol spelen in het lopende beleid.' In het boek wordt de hooksteen, het evaluatierrapport van 1969, niet eenmaal genoemd. Naar de inspectie wordt pas verwezen in de voorstadsatlas van het boek. Zo kunt je ook geschiedenis schrijven.

Naar verluidt had men het motto 'Doe wel en zie niet om' willen gebruiken als titel voor het boek, maar zou Prins Claus geweigerd hebben in dat geval het eerste exemplaar in ontvangst te nemen. Prins Claus, Inspecteur Ontwikkelingszamenwerking, wist dan ook van de hoed en de rand: het Nederlandse ontwikkelingsbeleid is geëvalueerd als geen ander en de uitkomsten zijn immer serieus genomen. Dat mag wel eens ondersteupt worden nu zoveel van alles en nog wat te berde brengen over de effecten van ontwikkelingszamenwerking.

JAN PRONK

ANNELIES ZOOMERS

PASPOORT

Naam: Annelies Zoomers

Geburtsdatum: 3 mei 1959

Geboorteplaats: Amstelveen

Functie: Hoogleraar

Interntional Development Studies:

Opleiding: Sociale geografie, Universiteit Utrecht

Werkervaring: Onderzoeker en adviseur voor o.a. NEI en KTI en bij verschillende

ontwikkelingsprojecten in Latijns-Amerika en Afrika;

universitair hoofddocent CEDLA, hoogleraar

Internationale Migratie aan de Radboud Universiteit,

Nijmegen; hoogleraar Ontwikkelingsstudies aan de Universiteit Utrecht

(onderzoek naar globalisering en ontwikkelingsbeleid, internationale migratie en land grabbing).

ontwikkelingsbank FMO kijnen alleen maar naar: is het geld uitgegeven, is de waterinstallatie gebouwd? Te weinig stellen ze de vraag of de mensen er ook wat aan hebben gehad. Wij zeggen: ga naar het niveau van de finale gebruik, de cliënt, en niet de intermediair, de NGO of het waterbedrijf. In het geval van de waterinstallatie moet je dus niet alleen of de mensen die de installatie hebben gekregen er iets aan hebben, maar ook of de mensen zonder die installatie een andere ontwikkeling doormaken.

© Leonard F. Fustele

Bot was wereldwijd de eerste minister die een totale evaluatie van het beleid aandurfde

Jan Pronk was minister voor Ontwikkelingszamenwerking in de kabinetten Den Uyl (1973-77), Lubbers III (1989-94) en Rok I (1994-98). In 1977 richtte hij de Inspectie Ontwikkelingszamenwerking te Leide (IOV) op, die later IOB zou gaan heten. Momenteel is Pronk hoogleraar aan het Institute of Social Studies in Den Haag.